

Åbent brev til Folketingets Retsudvalg (med kopi til Ritzau)

Kære medlemmer af folketingets retsudvalg

Som advokat oplever jeg ofte kritik af, at advokater blander sig for lidt i samfundsdebatten. Og som en af de (mange), der blander sig, oplever jeg så ofte en mistro og mistillid. Det gælder fra pressen og fra politikeres side. I travle politikere bliver jo bebyrdet med input, men jeg har lyst til at bede om jeres indsats i to anliggender. For den travle læsers skyld har jeg dels prioriteret mine to ønsker og dels søgt at holde mit indlæg i kort form (om end det ikke er min stærkeste side).

1. Advokatsamfundets fremtid

Nedenfor har jeg fra Advokatsamfundet mail af dd indsat Advokatbladets leder for februarnummeret. Den er udsendt til medlemmerne i dag. Jeg synes den taler for sig selv, men jeg vil gerne fortælle for jer, at der langt ude i alle dele af landet er et stærkt ønske om at vi holder fast på Advokatsamfundet og det tvungne medlemskab. Ønsket deles ikke af alle, men det er min opfattelse, at langt, langt hovedparten af alle advokater er fuldstændig enig i Advokatrådets holdning.

Pressen skriver, at vi er bange for konkurrence. Det har vi været, men heldigvis har vi gennem de sidste ti år vænnet os til dette fænomen og når vinkelskriverloven om kort tid ophæves, så er der faktisk nærmest fuldstændig fri konkurrence. Da jeg etablerede min advokatforretning for tyve år siden var konkurrencen ikke fri og jeg havde mange holmgange med Advokatsamfundet – heldigvis endte de med at reglerne langsomt blev ændret, så selvom jeg dengang både annoncerede og skrev læsebrev og gav udtryk for min holdning i radio og TV, så fik jeg lov til at bestå og på grund af den fri konkurrence kunne min forretning udvikles til det, der nu er den største advokatvirksomhed i region Sjælland. Jeg har haft mange kampe med Advokatrådet, men det har ikke frataget mig respekten for det arbejde, der udøves og for den overordnede samfundsmæssige betydning af, at vi har et uafhængigt Advokatåd. Guderne skal vide, at jeg bestemt ikke er enige med dem om alt, men ingen tvivl i mit sind om at det er langt bedre end at vi skal kunne mistænkes for at være dikkende lammehaler under et statsligt tilsyn. Jeg kan i parentes bemærke, at jeg pt hjælper læge Søren Ventegodt om nogle overgreb begået af EkstraBladet m.fl. og i den forbindelse har jeg fået indblik id en sag sundhedsmyndighederne er i gang med. Her må man sige, at Kafka ikke er beskrevet uden grund og jeg ville ikke bryde mig om, at advokater skulle nøjes med et tilsyn som det lægerne er undergivet – det er så forfærdeligt, at ingen vil kunne sig selv til at tro på at tingene kan ske, som de gør her.

Advokaterne har stadig monopol på retssager – for de fleste advokaters skyld må I gerne tage det monopol væk. Ingen kan leve af at føre sager og de fleste advokater vil synes deres arbejde lettes, hvis de i stedet for en dygtig advokatkollega skal procedre mod en cykelsmed, en forhenværende dyrlæge eller en konsulent af ubestemmelig herkomst.

Men vi vil gerne fritages for at være kontrolleret af staten. For nogle år siden kom pensionisten Hans Peter Scharla Nielsen til mit kontor. Han var smidt ud af Østre Landsret med pålæg om at møde ved advokat, idet hans sag mod staten i modsat fald ville blive afvist. Det skete efter ønske fra statens advokat, Kammeradvokaten. Staten havde samtidig meddelt Scharla Nielsen afslag på fri proces. Det var en artig cocktail vores retssamfund havde kogt sammen ! En kollega og jeg holdt møde med Scharla Nielsen og vi sagde til ham: den sag fører vi. Så må vi påtage os omkostningerne

– du skal have mulighed for at få prøvet din sag mod staten. Det lykkedes – bl.a. med hjælp fra Advokatsamfundet – at få bevilget fri proces. Vi fik et salær på under ¼ det salær statens advokat beregnede sig i sagen. Salæret var bestemt af domstolen og vi har fået afslag på at indbringe det for Højesteret, så vi må leve med at statens advokat skal have fire gange vores salær. Selvom det ikke føles rimeligt og fair og selvom det kostede os tre millioner kroner i tabt indtægt at føre sagen, og selvom det er mange penge i vores provinsforretning, så synes vi det var nødvendigt at føre sagen. Vi har som advokater en pligt til at bistå borgere, der mener at samfundet misbruger sin magt (hvilket er tilfældet i Scharla-sagen – noget vi håber at kunne bevise for Højesteret). Det kan man så være enig eller uenig i – jeg tror lakmusprøven på forståelsen af begrebet ”retssikkerhed” i virkeligheden er at være i en situation, hvor du har brug for den. På dét tidspunkt er det imidlertid for sent – ”retssikkerhed” kæver hårdt dagligt arbejde og en stålsathed, som kan hamle op med dagens krav om lette snuptagsløsninger på alting.

De argumenter Advokatrådets formand oplister, taler som sagt efter min mening sit klare sprog. Jeg efterlyser en klar stillingtagen fra jer, som sidder med en betydelig indsigt på det retspolitiske område.

2. Dommere som retsmæglere

Jeg har sammen med en række advokatkolleger arbejdet gratis som retsmægler i 2 ½ år. Udover at arbejde gratis har jeg også lagt kontor- og mødefaciliteter til arbejdet som retsmægler. Sideløbende har en række dommere fungeret som retsmæglere. De har fået fuld løn og har ikke haft udgifter til kontorhold m.v. Jeg har en bestemt formodning om at det mellem domstole og justitsminister hemmeligt er aftalt, at retsmægling fremover skal udføres ved domstolene som en ”gratistydelse” og reelt 99% af dommere. Der er ikke uddannet ret mange dommere som retsmæglere, mens der er uddannet 200 advokater, som selv har bekostet deres uddannelse. Advokaterne kan løfte opgaven og domstolene kan bevare deres stilling som professionelle tvisteløsere. Jeg har uden held bedt justitsministeren besvare min e-mail-henvendelse om sagen og de politikere, jeg har talt med siger, at vi skal afvente det arbejde, der pt pågår i retsplejeudvalget. Vi kan fra den under pkt 1 nævnte sag se, at regeringen tilsyneladende er lige glade med at afvente resultatet af udvalg, de selv nedsætter. Det er også velkendt fra andre områder og derfor tror jeg det er forkert at afvente retsplejerådets indstilling. Jeg vil derfor appellere til retsudvalgets medlemmer om at finde ud af, om der mellem ministeren og domstolene er indgået en aftale eller det, der ligner. Jeg vil appellere til at I tjekker erfaringerne fra England, hvor domstolene har magt til at uddelegere mediation til privatpraktiserende advokater.

Om dette emne kan I sige eller tænke, at her meler han da advokaternes egen kage. Ja, det kan I have ret i. I må så selvom I vil tro, at der også i min holdning ligger en sikker forvisning om, at det vil være bedst for domstolenes selvstændighed og omdømme i befolkningen (det markedsføringsfolk kalder ”branding”) at domstolene også i fremtiden koncentrerer sig om at løse de konflikter, som konfliktens ejere har opgivet selv at løse. Den afgørende forskel på en retssag og en retsmæglingssag (mediationssag) er, at i retsmægling / mediation har konfliktens ejere selv påtaget sig ansvar for dens løsning, mens de i retssagerne har overladt løsningen til advokater og dommere. To ud af tre sager er løst i retsmæglingsforsøget. Erfaringerne fra bl.a. England viser, at det kan gøres endnu bedre – ved brug af det private korps af advokater.

Jeg er fuldstændig klar over, at de to spørgsmål er vanskelige. Men de er også vigtige. Derfor: jeg vil være glad, hvis I vil overveje jeres stilling og fortælle den til omverdenen. På forhånd mange tak

fra en advokat i provinsen, der ser bekymret på, hvad der ifølge avisoverskrifterne og stats- og justitsministeren er i gang lige nu i vores dejlige land.

Med venlig hilsen

Forum Advokater

Allan Ohms – direkte telefon: 4638 0321

advokat(H) - aut. bobestyrer – mediatoradvokat

Havnevej 3, 4000 Roskilde, Danmark

Tlf. kontor: 4638 0320 fax: 4638 0340 - mobil: 4015 2275

Direkte 4638 0321 www.forumadvokater.dk

Hastværk er lastværk

Af formand for Advokatrådet, Sys Rovsing

Uden at afvente anbefalingerne fra det Advokatudvalg, de selv har nedsat, har regeringen med et snuptag besluttet, at det obligatoriske medlemskab af Advokatsamfundet skal ophæves. Regeringen angiver som begrundelse, at det herved tager konsekvensen af Menneskerettighedsdomstolens afgørelse om eksklusivaftaler på det danske arbejdsmarked.

Denne begrundelse er for advokatprofessionens vedkommende så åbenbart urigtig, at den eneste funktion må være at tjene som et figenblad, der skal dække over en helt anden dagsorden.

Menneskerettighedsdomstolens forgænger – Menneskerettighedskommissionen - har nemlig i en klokkeklar afgørelse fra 1988 fastslået, at et advokatsamfund med de funktioner, vi har her i landet, slet ikke er en forening i konventionens forstand. Kravet om obligatorisk medlemskab er derfor ikke i strid med konventionens artikel 11. Samme resultat er danske domstole nået til, og også EF-Domstolen har anerkendt Advokatsamfundets særlige rolle i samfundet.

Det er derimod en uomtvistelig kendsgerning, at internationalt anerkendte retsprincipper – fastslået af såvel Europarådet og FN – kræver, at en advokat, for at kunne udfylde sin rolle i en demokratisk retsstat, skal være uafhængig af statsmagten. Det er endvidere et krav, at advokater har adgang til at organisere sig i uafhængige advokatsamfund, som kan regulere professionen og værne om advokatens uafhængighed og den professionsetik, som er advokatens særkende.

Befolkningen skal kunne have tillid til retsvæsnen.

Derfor skal domstolene være uafhængige af de øvrige statsmagter. Derfor er det Den særlige Klageret og retspræsidenterne - og ikke Justitsministeriet

- som har kompetence til at gribe ind overfor dommere, som forser sig mod de regler som regulerer deres virke.

Men man kan næppe forestille sig, at uafhængige domstole kan udfylde deres vitale rolle i et demokrati, hvis sagerne ikke føres af uafhængige advokater.

Hvem er det der udvirker, at regering og folketing bliver dømt for at have brudt grundloven ved at fratage Tvindskolerne tilskud? Hvem er det der sikrer, at også en folkepensionist kan få procederet en sag om fejlagtigt beregningsgrundlag af pensioner, som kan ende med en milliarddudgift for staten? Hvem skal forsvare virksomheder, der allerede i pressen er hængt ud af myndighederne for lovbrud? Hvem skal træde i skranken for terrorristen, den pædofile, den der har kastet maling på statsministeren?

Kan domstolene behandle sådanne sager uden bistand fra en uafhængig advokatstand? Kan virksomheder og ganske almindelige mennesker, som kommer i konflikt med det offentlige i bredeste forstand, være tjent med det?

Nej. I et demokrati, der vil være sig selv bekendt, er det advokatens rolle at kunne tale Roma midt imod uden frygt for repressalier fra et statsligt

tilsyns- og disciplinærsystem.

Når bortses fra en enkelt undtagelse – mærkeligt nok Norge – har alle europæiske demokratier og USA indrettet sig således, at det er et krav, at advokater er medlemmer af et advokatsamfund, der af samfundet har fået tillagt netop de opgaver, som regeringen nu vil fjerne fra Det Danske Advokatsamfund.

Konsekvensen af regeringens standpunkt må være, at det herefter er staten, som skal føre tilsyn med overholdelse af reglerne om god advokatskik – herunder tavshedspligten, klientkontoreglerne, forsikringspligten, overholdelse af hvidvasklovgivningen og meget mere. Det er staten, som skal stoppe brodne kar, inden de volder skade på klienterne.

Det er også staten, der herefter skal rejse disciplinærsag og drive det nævn eller råd, som skal bedømme sagerne.

Kan dette overhovedet lade sig gøre, uden at staten kommer alt alt for tæt på advokaterne? Uden at krænke advokatens uafhængighed af alle andre interesser end klientens, uden at krænke advokatens tavshedspligt?

Erfaringerne fra Norge taler sit tydelige sprog.

Et statsligt tilsyn må nødvendigvis være meget tilbageholdende, hvis det ikke vil risikere at blive beskyldt for at krænke advokatens uafhængighed.

Ingen stat vil ønske en sådan sag for Menneskerettighedsdomstolen.

En advokatforening med frivilligt medlemskab har ikke til opgave at føre tilsyn med medlemmerne, men tværtimod at sikre, at det statslige tilsyn ikke krænker medlemmernes rettigheder. Derfor er det da også sådan i Norge, at det statslige tilsyn alene fører kontrol med klientkontomidlerne, men ikke med god advokatskik. Advokatforeningen fører heller ikke tilsyn.

Sager om overtrædelse af god advokatskik bliver derfor kun rejst i de tilfælde, hvor klienten har den fornødne viden og energi til at føre en klagesag. Krænkelser som rammer klienter, der ikke ønsker opmærksomhed om deres sag, eller krænkelser, som går ud over de svageste grupper i samfundet, bliver derfor slet ikke påtalt i vort norske broderland.

Er det sådan en retstilstand, regeringen ønsker sig? Er et statsligt tilsyn drømmescenariet for en regering, som i hele sin levetid har prædikeret for erhvervslivet, at selvjustits og selvregulering er bedre end lovgivning?

Eller er ophævelsen af det obligatoriske medlemskab af Advokatsamfundet og regeringens uforklarlige hastværk det offer, regeringen mod bedre viden må bringe, for at få gennemført den nødvendige lovgivning om eksklusivaftaler?

Det er bemærkelsesværdigt, at de personer, som i Advokatudvalget repræsenterer de klienter og de domstole, advokaterne betjener, ikke på noget tidspunkt i den offentlige debat – eller for den sags skyld i Advokatudvalget - har ytret ønske om at ophæve det obligatoriske medlemskab. De ønsker ikke en svækkelse af advokaternes uafhængighed. Selv de, der i øvrigt er imod organisationstvang, anerkender behovet for, at Advokatsamfundet - i samspil med repræsentanter for offentligheden og domstolene - regulerer professionen.

Man må derfor med undren spørge sig selv, hvis interesser politikerne tror de varetager ved at ødelægge et velfungerende system, uden sikkerhed for at noget blot tilnærmelsesvist så godt kan sættes i stedet.

Hvis regeringen mener, at Advokatsamfundet blot skal være en interesseorganisation som alle andre i de liberale erhverv, skal advokaterne og deres organisation så ikke længere skal have en egentlig pligt til at virke til gavn for det danske retssamfund? Betyder det, at regeringen vil være indforstået med – ja måske ligefrem lettet over – ikke længere at skulle modtage mere end 300 høringsvar årligt, udarbejdet som gratisydelse af landets bedste advokater?

Betyder det, at staten vil overtage forpligtelsen til at yde gratis og anonym juridisk rådgivning til de mere end 20.000 mennesker, der hvert år får gode råd i Advokatvagterne over hele landet? Betyder det, at staten vil overtage opgaven med at informere borgerne om dagligdagens juridiske problemer, som Advokatsamfundet nu løser for medlemmernes kontingent?

Betyder det, at Advokatrådet ikke i fremtiden skal sikre, at der er velkvalificerede advokater, som vil påtage sig arbejdet i Flygtningenævnet, politiklagenævne, procesbevillingsnævnet m.v. ? Skal Advokatrådet ikke i fremtiden stille op med gratis ekspertbistand i talløse lovforberedende udvalg, hvis arbejde nok har stor betydning for samfundet, men ingen som helst betydning for professionen?

Er det regeringens agt at overtage ansvaret for advokatuddannelsen? Vil regeringen sikre, at ingen klient lider tab som følge af en advokats fejl eller kriminelle handlinger ved at overtage ansvaret herfor fra Advokatsamfundets Erstatningsfond?

Den efter Advokatrådets menig helt overilede udmelding om det obligatoriske medlemskab af Advokatsamfundet rejser talløse meget komplicerede spørgsmål.

Og det er galimatias at tro, at der kan findes blot nogenlunde gennemarbejdede svar på dem inden udgangen af marts, hvor regeringen har bebudet et lovforslag.

Der er efter Advokatrådets opfattelse mange grunde til at mane til besindighed i denne sag. Det er muligt, at der er et problem i sundhedssektoren i relation til Menneskerettighedsdomstolens afgørelse. Men vi ved, at dette ikke er tilfældet for vores vedkommende.

Advokatsamfundets regler er ikke skabt for at give advokaterne særlige fordele – men derimod for at give dem særlige pligter. De er en vigtig del af retssikkerhedsgarantierne for det enkelte individ. Hysterisk og selvhøjtideligt vil nogen mene om et sådant udsagn. Ja måske, hvis verden var ideel, hvis statsmagten og dens repræsentanter altid ville det gode.

De regler som beskytter vores demokrati skal imidlertid ikke stå deres prøve i gode men i onde tider. Det er, når de demokratiske rettigheder og de fundamentale menneskerettigheder kommer under pres, at reglerne skal vise deres berettigelse.

Al historisk erfaring viser, at en sådan situation kan indtræde i et hvilket som helst samfund, når vi mindst venter det. Administrative myndigheder, politi- og anklagemyndighed – ja selv domstole - kan sættes under politisk pres eller korrumpes, selv i et gammelt demokrati.

Det er i sådanne situationer, den uafhængige advokat skal kunne træde i karakter, beskyttet af et uafhængigt Advokatsamfund, som agerer på hele professionens vegne. Det er først i sådanne situationer, de egentlige skadevirkninger ved en statslig styring af advokatprofessionen i al sin gruel vil vise sig – og så er det for sent!